

KRŠĆANI TRAJNO IZLOŽENI KUŠNJAMA I NAPASTIMA

Petak pred Prvu korizmenu nedjelju

4. ožujka 2022.

U izlaganju kateheze koja se sastoji od evanđeoskog teksta predstojeće nedjelje, pitanja za razmišljanje, katehetskog razlaganja te poticaja za ostvarivanje evanđeoskih zahtjeva moguće je poslužiti se materijalima primljenim od biskupijskog Pastoralnog centra.

Prije pobožnosti križnoga puta zapjeva se korizmena pjesma „Ja se kajem“ nakon koje se učini znak križa. Potom jedan od lektora pročita evanđeoski tekst.

Evandeoski tekst Lk 4,1-13

U ono vrijeme:

Isus se, pun Duha Svetoga, vratio s Jordana i Duh ga četrdeset dana vodio pustinjom, gdje ga je iskušavao đavao. Tih dana nije ništa jeo, te kad oni istekoše, ogladnje. A đavao mu reče: »Ako si Sin Božji, reci ovom kamenu da postane kruhom.« Isus mu odgovori: »Pisano je: 'Ne živi čovjek samo o kruhu.'«

I povede ga đavao na visoko, pokaza mu odjednom sva kraljevstva zemlje i reče mu: »Tebi ću dati svu ovu vlast i slavu njihovu jer meni je dana i komu hoću, dajem je. Ako se dakle pokloniš preda mnom, sve je tvoje.« Isus mu odgovori: »Pisano je: 'Klanjaj se Gospodinu, Bogu svomu, i njemu jedinomu služi!'« Povede ga u Jeruzalem i postavi na vrh Hrama i reče mu: »Ako si Sin Božji, baci se odavde dolje! Ta pisano je:

'Anđelima će svojim zapovjediti za tebe da te čuvaju.'

I: 'Na rukama će te nositi da se gdje nogom ne spotakneš o kamen.'

Odgovori mu Isus: »Rečeno je: *Ne iskušavaj Gospodina, Boga svojega!*« Pošto iscrpi sve kušnje, đavao se udalji od njega do druge prilike.

Svećenik ili vjeroučitelj (voditelj kateheze) postavlja sljedeća pitanja ostavljajući iza svakog od njih trenutak šutnje za razmišljanje:

- Prepoznajem li trenutke kušnje i napasti u osobnom životu i u svojoj crkvenoj zajednici? Dolazim li u napast izbjegavati svoju župu, biskupiju zbog određenih pojedinaca?
- Materijalno je čovjeku neophodno za život, ali me napast za materijalnom sigurnošću može spriječiti da se predajem Božjoj providnosti. Postupam li s novcem i drugim materijalnim dobrima razborito i pravedno, dajem li svakome ono što mu pripada?
- Promatram li svoju uključenost u župna i biskupijska događanja kroz prizmu služenja i poniznosti ili sam u napasti da se drugima svidim i da budem primijećen?
- Trudim li se u brizi za druge, pa i za sebe, u marljivom izvršavanju svojih obveza ili očekujem da će me „anđeli nositi“? Je li „povjerenje u Boga“ ponekad izlika za nedovoljan trud oko vlastitih obveza?

Nakon toga se predstavi sadržaj katehetskog razlaganja:

Za dobro razumijevanje ove kateheze o kušnjama i napastima, potrebno je uočiti kako prevoditelji Svetog pisma Novoga zavjeta istu grčku riječ (*peirasmós*), ponekad prevode riječju „kušnja“, a ponekad riječju „napast“, te se na prvi pogled može činiti kako se tim dvjema različitim riječima izriče ista stvarnost te ih mi stoga u svakodnevnom govoru koristimo kao istoznačnice. Međutim Crkva nas uči da postoji bitna razlika između kušnje i napasti. U

Katekizmu Katoličke Crkve čitamo: „Duh Sveti nam omogućuje *razlučivati* između kušnje, nužne za rast unutarnjeg čovjeka (usp. Lk 8,13-165); Dj 14,22; 2 Tim 3,12) [...] i napasti koja vodi u grijeh i smrt. Moramo također razlikovati što je „biti napastovan“ a što je „pristati na napast“. Konačno dar razlučivanja razobličuje varku napasti: prividno, njezina je ponuda „dobra, zamamljiva za oči i poželjna“ (Post 3,6), a, u stvari, plod joj je smrt“ (KKC br. 2847). Drugim riječima kušnje dolaze od Boga i one nikad u vjernicima ne uzrokuju smrt ili propast, nego nas jačaju u vjeri i strpljenju. Naprotiv, napasti su zamke kojima se služi đavao da vjernike prevvari i navede ih na grijeh, koji onda uzrokuje fizičku i duhovnu smrt. Dakle, Bog kuša a đavao napastuje; Bog nas stavlja na kušnju a đavlu dopušta da nas napastuje.

Isusovo napastovanje u pustinji od strane đavla događa se nakon njegova krštenja, u kojem se Duh Sveti u liku goluba spustio na njega uz riječi „Ovo je Sin moj ljubljeni“. Đavao se upliće u Isusov život, napastuje Sina Božjega. Sv. Ivan Zlatousti objašnjava taj događaj kao primjer kojim nas Isus uči kako ćemo svladati napasti koje nas prate kroz vjernički život, kroz naša nastojanja da budemo Bogu vjerni, a osobito – kako je i u Isusovom životu vidljivo – nakon trenutaka u kojima smo osjetili snagu i djelovanje Duha Svetoga.

Pustinja – mjesto kušnje i napasti, mjesto je koje nas može od Boga udaljiti ili Bogu približiti. U Starom zavjetu izraelski narod nakon prolaska kroz Crveno more, a prije ulaska u Obećanu zemlju, godinama luta pustinjom. Ona je mjesto ili bolje rečeno stanje čišćenja od površnih očekivanja i ispunjenja tjelesnih potreba, mjesto suočavanja s kušnjama i napastima koje nas od Boga odvrćaju, mjesto suočavanja s očekivanjima koja od Boga imamo i umiranja tim očekivanjima kako bismo mogli prihvatiti Božji put, Božju zamisao za naš život.

Bog nas stavlja na kušnju kako bi nas učinio svetima, kako bismo bili i ostali ponizni. „Blago čovjeku koji trpi kušnju,“ govori apostol Jakov, „prokušan, primit će vijenac života koji je Gospodin obećao onima što ga ljube“ (Jak 1,12). Koje su naše životne situacije u kojima doživljavamo kušnje?

„Ako si Sin Božji, reci ovom kamenu da postane kruhom.“ Kruh je simbol svih naših potreba. U molitvi Očenaš molimo „kruh naš svagdanji daj nam danas“. S jedne strane vjernik i svoje tjelesne, materijalne potrebe predaje Bogu u ruke i traži od njega pomoć, a s druge „ne živi čovjek samo o kruhu“. Kroz ove dvije Isusove rečenice možemo vidjeti da je jako važno imati ispravan odnos prema „kruhu“, odnosno materijalnim dobrima i potrebama. Kruh i materijalna sigurnost svakome su potrebni, ali nisu Bog, nisu nešto čemu treba služiti. Promislimo i ispitajmo svoju savjest. – Popuštam li pred ovom napasti? Ima li situacija u kojima mi je „kruh“ i materijalno važnije od Božje riječi, od Božjih zapovijedi? Ima li situacija u kojima me materijalna korist ili materijalni interes dovodi u situaciju da učinim nešto nemoralno, nepošteno, neiskreno, nešto što je protiv moga blišnjega?

Briga o kruhu može čovjeku biti napast da se odvoji od Boga i svojih blišnjih. Kruh može biti zapreka na više načina – možemo imati pretjeranu brigu o kruhu svagdašnjem koja tako zaokupi sve naše misli i nastojanja. No ima i ona druga vrsta brige o kruhu – navezanost na „kruh“ koja čovjeka čini neosjetljivim za potrebe drugoga – kada „kruh“ postane glavno mjerilo naših postupaka. Bilo u pretjeranoj štedljivosti koja može odvesti u škrtost i tvrdoću srca, bilo da smo spremni učiniti nepravdu drugome kako bismo osigurali vlastiti „kruh“... Božja riječ te oslobađa: „Ne živi čovjek samo o kruhu“... predaj Bogu u ruke svoju brigu o „kruhu“!

Ove riječi možemo primijeniti i na našu Požešku biskupiju. Premda su općoj Crkvi i svakoj pojedinoj mjesnoj Crkvi, pa tako i našoj Požeškoj biskupiji, za izvršenje njezina poslanja – da bude klica i početak Božjeg kraljevstva na zemlji – potrebna vremenita dobra, ona trajno mora nadvladavati napast da traži zemaljsku slavu (usp. *Lumen gentium* I, 5b) i vjernike iznova podsjećati da ne žive samo o kruhu, nego o svakoj riječi što izlazi iz Božjih usta, da služe Bogu, a ne bogatstvu, da se njemu jedinome klanjaju i sve čine njemu na slavu.

Postignuća Požeške biskupije na materijalnom području – obnova u ratu porušenih i oštećenih crkava i drugih crkvenih objekata te izgradnja novih; obnova zgrade nekadašnje Kolegije za sjedište Biskupije; izgradnja Doma pape Ivana Pavla II, ulaganja u obnovu i opremanje Katedrale; kupnja zgrada za različita pastoralna okupljanja i aktivnosti (Dvorana Sv. Terezije Avilske); opremanje katoličkih škola, kupnja zgrade za sjedište Caritasa i sva druga vremenita dobra koja posjeduje – na čemu smo Bogu zahvalni, svoj jedini i pravi smisao postižu samo onda kad služe poslanju Crkve, a to je navještaj Božje riječi i katehizacija (evangelizacija), dijeljenje spasonosnih sredstava – sakramenata, bogoslužje (liturgija) i karitativna djelatnost. U tom poslanju, svatko od nas po krštenju ima važnu i nezamjenjivu ulogu.

Na to nas podsjeća i papa Franjo pozivajući nas na sinodalni hod *Za sinodalnu Crkvu: zajedništvo, sudjelovanje i poslanje*. Svi smo krštenjem pozvani živjeti zajedništvo, ostvariti sudjelovanje, otvoriti se poslanju. Pozvani smo zapitati se što mogu učiniti da Crkva bude živa zajednica. Kako svojim darovima i sposobnostima mogu doprinijeti Crkvi? – Mogu li pomoći onima koji su na marginama društva; mogu li pomoći u slavljenju i služenju, suradnji i dijalogu...? To znači ponekad se odreći vremena koje posvećujemo brizi za „kruh“ i „uložiti“ ga u svoju crkvenu zajednicu.

Težnja za slavom, čašću i vlašću napasti su kojima se čovjek teško odupire. Napast oholosti može se potiho „ušuljati“ i u vjernički život i u ona naša najbolja i najiskrenija nastojanja. Žrtvujući se i čineći nešto za druge može se uvući potajna želja da budemo zapaženi, pohvaljeni, cijenjeni, dok u suprotnom možemo biti ljuti ili nezadovoljni drugim ljudima, vjericima, župnikom... Oduprimo se toj napasti. Što činiš, čini radi Boga – Gospodinu jedinom služi!

Konačno, đavao povede Isusa na vrh Hrama, najsvetijeg mjesta Židova, napastujući ga da izvede spektakularni prizor i ugrozi svoj život. Toj napasti trajno smo izloženi mi vjernici koji želimo Bogu služiti. Vjernik je također „blizu Hrama“, u Božjoj blizini, želi činiti ono što je Božja volja. „Baci se dolje...“ Ova napast može se vrlo neprimjetno i lukavo uvući i u našu pobožnost u situacijama kada ne dajemo sve od sebe u onome što radimo u ime povjerenja Bogu. Kada zanemarujemo usavršavanje u znanju ili stručnosti koja nam je potrebna ili zanemarujemo brigu o sebi i svom zdravlju misleći da će nas „anđeli nositi“ u onome što radimo. „Ne iskušavaj Gospodina!“ već u poniznosti prema sebi i drugima daj sve od sebe, svoje sposobnosti i mogućnosti, prepuštajući ishod u povjerenju Bogu!

Još jednu poruku za svoj život možemo pronaći u ovom evanđeoskom tekstu. Isus se od Zlog napasnika brani Božjom riječi koja i nama u svakom trenutku može dati jasnoću i sigurnost. Ona bi nam trebala uvijek biti pri ruci, trebali bismo u njoj tražiti snagu i jasnoću u svakodnevnom iskušenjima. Trebala bi nam, poput mobitela kojega većina nas uvijek nosi sa sobom, biti stalno pri ruci ili u džepu kako bismo je svakodnevno čitali i konzultirali se s njom.

Brojne su kušnje i napasti, ali moć uskrsloga Gospodina daje nam snagu da strpljivošću i ljubavlju pobijedimo svoje žalosti i teškoće. (usp. *Lumen gentium*, 8cd). Kao što je Krist izvršio djelo otkupljenja u siromaštvu i progonu, tako je i Crkva pozvana da ide istim putem, da donese ljudima plodove spasenja. Krist Isus, „iako je bio u Božjoj naravi (...) ponizio se uzevši narav sluga“ (Fil 2,6) i radi nas je „postao siromah, premda je bio bogat“ (2 Kor 8,9); tako i Crkva premda za izvršenje svoga poslanja treba ljudskih sredstava, nije ustanovljena da traži zemaljsku slavu, nego da uvijek i svugdje širi Kraljevstvo Božje.

Voditelj kateheze na kraju daje nekoliko poticaja za ostvarivanje evanđeoskih zahtjeva u predstojećem tjednu:

Prisjetimo se poruka evanđelja i provedimo ih u svoj život ove korizme:

- Preuzmi odgovornost za svoj život! Ne iskušavaj Gospodina, ne očekuj da će on napraviti ono što je tvoja odgovornost!
- Odreci se ove korizme pretjerane brige oko materijalnih stvari!
- Otvaraj Bibliju često, neka ti bude pri ruci! Živi u duhu Pisma – nastoj Božju riječ razumjeti i otkrivati njezino značenje!
- Ne zaboravi: za pobjeđivanje svake kušnje daj sve od sebe, ali računaj uvijek na milost Božju kojom ćeš izvojevati konačnu pobjedu nad zlom!

Slijedi pobožnost križnog puta.

Tekst kateheze: Tihana Petković, vjeroučiteljica

Odgovara: Robert Kupčak, upravitelj Pastoralnog centra Požeške biskupije